

Ympäristövastuun ajankohtaiset aloitteet ja toimenpiteet kalatoimialalla

Kalafoorumi 25.1.2012

Anna Vainikainen, ETL/Kalateollisuusyhdistys

Elintarviketeollisuusliitto

Miksi elintarviketeollisuuden vastuullisuus kiinnostaa juuri nyt?

Taustalla elintarviketuotannon globaalit trendit

1. Ruuan kysyntä kasvaa
 - Ruokaturva ja elintarviketuotannon riittävyys
 - Väestönkasvu ja elintason nousu
2. Kuluttajaprofiili muuttuu
 - Kuluttajat haluavat tietää ja vaikuttaa
 - Ruuan kulutuksen muutokset ja kuluttajakäyttäytyminen
3. Epävarmuus raaka-ainemarkkinoilla jatkuu
 - Viljelykelpoisen maapinta-alan (ja fosforin) riittävyys
 - Öljyn hinnan nousu ja vaikutus tuotantopanoksiin
 - Biopolttoaineiden kysynnän kasvu

Miksi elintarviketeollisuuden vastuullisuus kiinnostaa juuri nyt?

4. Ilmastonmuutoksen haasteet ja mahdollisuudet
 - Vaikutukset sääoloihin ja muihin tuotanto-olosuhteisiin
 - Makean veden riittävyys
 5. Elintarviketeollisuuden kansainvälistyminen jatkuu
 - Kytkökset ja seurausvaikutukset
- Ruokakeskustelun uudet ja moninaiset ulottuvuudet
- Terveys, ravitsemus ja tuoteturvallisuus
 - Ympäristön ja eläinten hyvinvointi, energiatehokkuus, raaka-aineiden, veden sekä muiden tuotantopanosten tehokas hyödyntäminen
 - Ruoan alkuperä ja hankintaketjun läpinäkyvyys
 - Globaali ruokaturva ja ruoan riittävyys
 - ...

Miksi elintarviketeollisuuden vastuullisuus kiinnostaa juuri nyt?

- Huomio laajentunut tuotantoprosessikeskeisestä ajattelusta tuoteominaisuuksien ja kulutuksen ympäristövaikutusten hillintään
 - Kestävä kulutus ja tuotanto (*Sustainable Consumption and Production, SCP*)
 - Fokuksessa asuminen, liikkuminen ja elintarvikkeet*
- Näkökohtia ja EU-tason tavoitteita
 - **Tuotteiden elinkaaren** aikaisen ympäristötehokkuuden parantaminen
 - **Kuluttajien ostopäätösten** ohjaaminen ympäristömyönteisemmiksi
 - **Toimitusketjujen ympäristötehokkuuden** parantaminen
 - **Kestävien tuotteiden ja valmistusmenetelmien** kysynnän kasvattaminen
 - Tuotteiden ja palvelujen (julkisia) **hankintoja ohjaavien ympäristökriteerien** kehittäminen

*Environmental Impacts of Products (EIPRO) -tutkimus IPTS/ESTO 2006

Vastuullinen yritystoiminta

- Vastuullinen yritystoiminta = ”lupa toimia”
 - Taloudellinen kannattavuus lähtökohtana
 - Ekotehokkaat toimintatavat myös kustannustehokkaita
 - Vastuu henkilöstöstä, hankintaketjusta ja yrityksen sidosryhmistä
- Kestävän kehityksen edistäminen kalatoimialalla keskeinen osa EU-tasolla mm. yhteisen kalastuspolitiikan uudistusta
- Toimialan vastuullisuusasioita käsittelevä EU-tason työryhmä (AIPCE-CEP Sustainability Working Group)
 - EU-tason aloitteiden seuranta
 - Vastuullisten toimintatapojen edistäminen
 - Alan edelläkävijyyden osoittaminen

Kalanjalostusteollisuuden EU-järjestön AIPCE-CEP:n toimenpiteitä

- The AIPCE-CEP set of principles
 - Principles for environmentally responsible fish sourcing
 - Principles for environmentally responsible fish processing
 - Note on discards
- The Alliance
 - A shared vision for sustainable European Fisheries
 - Reforming European Fisheries to benefit fish, fishermen & fishing industries
 - AIPCE-CEP, EuroCommerce, Euro Coop, Euro-Toques International, WWF (EPA)
- The Retail Forum for Sustainability
 - Issue paper on Fish (draft)
 - Issue meeting on fish 1.12.2011
 - Workshop on fish 19.1.2012
 - http://ec.europa.eu/environment/industry/retail/index_en.htm

Ympäristömerkeistä

GLOBAL G.A.P.

- EU:n ympäristömerkki (EU-Kukka)
 - Soveltamisala laajennettu elintarvikkeisiin ja rehuihin
 - Merkintäkriteerien laatimista selvitetty (Oakdene Hollins 2011)
 - Kalatuotteet mainittu yhtenä potentiaalisena tuoteryhmänä kriteerityön aloittamiselle
 - EU-Kukan lautakunta (EUEB) muodostaa kantansa 03/2012, komissio päättää tämän jälkeen asiasta
- Pohjoismainen ympäristömerkki (Joutsenmerkki)
 - Ensimmäisenä elintarvikeryhmänä leivät ja leipomot
 - Merkintäkriteerit valmistuvat vuoden 2013 aikana
- Kalatuotteita varten useita merkintäjärjestelmiä
 - Marine Stewardship Council (MSC), Friend of the Sea (FOS), Seafood Trust, Aquaculture Certification Council (ACC), Aquaculture Stewardship Council...
 - Luomu- ja muut merkit: EU:n luomumerkki, Global GAP, Krav, Naturland, Bio Austria, Bioland, Bio Suisse, Freiland...
 - Lisäksi mm. yhden lajin ympäristömerkkejä
 - Lisätiedot: Kalatuotteiden ympäristömerkit ja –sertifikaatit (Pro Kala 2009)

Ympäristömerkeistä

- Ympäristömerkkeihin liittyvää pohdintaa
 - Elintarvikkeiden ominaisuuksista johtuvat haasteet merkintäkriteerien laadinnassa
 - Vertailtavuus eri kriteerien välillä
 - Merkkien tunnettuus ja vaikutus ostokäyttäytymiseen
 - Ympäristömerkit eivät ole laatumerkkejä
 - Ympäristömerkit ovat liiketoimintaa
 - Kustannukset ja hyödyt – kenelle?
- Mikä tuoteominaisuus ratkaisevin – ja kenelle?
 - Hinta, laatu, saatavuus, toimitusvarmuus, maku, alkuperä, ravitsemus, ympäristövaikutukset
 - Kuluttajien maksuhalukkuus..?

Kalatoimialaan liittyviä ympäristöaloitteita

EU:n resurssitehokkuus-tiekartta 2050	<ul style="list-style-type: none"> • Elintarvikkeiden tuotanto tiekartan keskeisimpiä toimialoja • Elintarvikkeisiin keskittyvä tiedonanto (Sustainability of Food) valmisteilla • Elintarvikehävikin pienentäminen, elintarviketuotannon ympäristövaikutusten vähentäminen ja vastuullisten elintarvikevalintojen edistäminen
Energiaan ja ilmastoon liittyvät aloitteet	<ul style="list-style-type: none"> • EU:n energiatiekartta 2050 • Tiekartta vähähiiliseen talouteen 2050 • Energiatehokkuus- ja energiaverodirektiivien laatiminen • F-kaasuasetus
EU:n kestävän kulutuksen ja tuotannon toimenpideohjelma (SCP)	<ul style="list-style-type: none"> • EU-Kukan soveltamisalan laajentaminen • Eco-design –direktiivin soveltamisalan laajentaminen • Tuotteiden ja yritysten ekologisen jalanjäljen laskenta- ja viestintämenetelmät • Julkisten hankintojen viherryttäminen
The European Food SCP Round Table	<ul style="list-style-type: none"> • Elintarviketuotannon ympäristövaikutusten arviointi • Elintarvikkeiden ympäristöominaisuuksista viestiminen
ISO:n standardityö	<ul style="list-style-type: none"> • Hiili- ja vesijalanjäljen laskentastandardit • Pakkausten ympäristöstandardit
Kansallisia aloitteita ja teemoja	<ul style="list-style-type: none"> • Jätelainsäädännön ja ympäristönsuojelulain kokonaisuudistukset • Kansallinen materiaalitehokkuusohjelma • Ilmasto- ja energiastrategian päivitys • Kestävän kulutuksen ja tuotannon ohjelma (KULTU) • Kestävät julkiset hankinnat (hankintalaki) • Luomun ja lähiruoan kehittämisohjelma

Ajankohtaisia kansallisia teemoja

- WWF:n Meren herkkuja - kuluttajan kalaopas 2011
- WWF:n Kalakampanja 2012
- MSC:n ja/tai muiden kalatuotteille suunnattujen ympäristömerkkien kansallisen käyttöönoton edellytykset
- Vajaasti hyödynnetyt kotimaiset luonnonkalat
- Luomu, lähiruoka, sesonginmukaisuus
- Eläinperäisten elintarvikkeiden ilmastovaikutukset
- ...

Kiitos mielenkiinnostanne!

Lisätiedot:

Anna Vainikainen
050 583 0478
anna.vainikainen@etl.fi
www.etl.fi

